

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2020. november 11.
(OR. en)

Intézményközi referenciaszám:
2016/0365(COD)

9644/20
ADD 1

EF 142
ECOFIN 597
CODEC 631

TERVEZET – A TANÁCS INDOKOLÁSA

Tárgy: A Tanács álláspontja első olvasatban a központi szerződő felek helyreállítására és szanálására irányuló keretrendszerről, továbbá az 1095/2010/EU, a 648/2012/EU, a 600/2014/EU, a 806/2014/EU és az (EU) 2015/2365 rendelet, valamint a 2002/47/EK, a 2004/25/EK, a 2007/36/EK, a 2014/59/EU és az (EU) 2017/1132 irányelv módosításáról szóló EURÓPAI PARLAMENTI ÉS TANÁCSI RENDELET elfogadása céljából
– Tervezet – A Tanács indokolása

I. BEVEZETÉS

A Bizottság 2016. november 28-án továbbította a Tanácsnak a központi szerződő felek helyreállítására és szanálására irányuló keretrendszerről, továbbá az 1095/2010/EU, a 648/2012/EU és az (EU) 2015/2365 rendelet módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendeletjavaslatot (a továbbiakban: a rendelet). A javaslat fő célja a központi szerződő felek helyreállítására és szanálására irányuló keretrendszer létrehozása, biztosítva ezáltal azt, hogy mind a központi szerződő felek, mind pedig az uniós tagállami hatóságok rendelkezzenek az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy határozottan fel tudjanak lépni azon esetekben, amikor valamely központi szerződő fél súlyos nehézségekkel vagy fizetéképtelenséggel szembesül.

Az Európai Parlament 2019. március 27-én elfogadta a központi szerződő felek helyreállításáról és szanálásáról szóló rendeletre vonatkozó, első olvasatban kialakított álláspontját.

A Tanács pénzügyi szolgáltatási munkacsoportja számos elnökség idején, több ülésen megvizsgálta a rendeletjavaslatot.

A Tanács keretében tevékenykedő Állandó Képviselők Bizottsága 2019. december 4-én megállapodott az Európai Parlammal folytatandó tanácsi tárgyalásokra vonatkozó megbízásról.

Az Európai Parlament és a Tanács elnöksége 2020. június 23-án megállapodott a végső kompromisszumos szövegről, ami lehetővé tette a tárgyalások lezárását.

Az Európai Parlament Gazdasági és Monetáris Bizottsága (ECON) 2020. szeptember 2-án jóváhagyta a háromoldalú tárgyalások eredményét. Az ECON bizottság elnöke ugyanezen a napon levelet küldött a Tanács elnökségének, amelyben jelezte, hogy amennyiben a Tanács (a jogász-nyelvészi ellenőrzés függvényében) első olvasatbeli álláspontjaként elfogadja a jóváhagyott szöveget, ajánlani fogja a Parlament plenáris ülésének, hogy a Parlament hagyja jóvá a Tanács első olvasatbeli álláspontját.

A Tanács 2020. október 12-én, a jogász-nyelvészi ellenőrzést megelőzően politikai megállapodásra jutott a jóváhagyott szövegről.

A fenti megállapodás figyelembevételével és a jogász-nyelvész szakértők általi ellenőrzést követően a Tanács – az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 294. cikkében meghatározott rendes jogalkotási eljárásnak megfelelően – [2020. xxxx]-án/én elfogadta első olvasatbeli álláspontját.

II. CÉL

A pénzügyi piacok kulcsfontosságúak a modern gazdaságok működése szempontjából. A pénzügyi szolgáltatások egységes piaca működésének javítása érdekében fontos, hogy legyenek olyan eljárások, amelyekkel biztosítható, hogy amennyiben valamely pénzintézet vagy pénzügyi piaci infrastruktúra pénzügyi stresszhelyzetbe vagy csőd közeli helyzetbe kerül, egy ilyen esemény ne destabilizálja a teljes pénzügyi piacot, és ne tegye tönkre a növekedést a tágabb értelemben vett gazdaságban. A központi szerződő felek kulcsfontosságú elemei a globális pénzügyi piacoknak azáltal, hogy piaci szereplők között minden eladóval szemben vevőként, illetve minden vevővel szemben eladóként járnak el, valamint központi szerepet töltenek be a pénzügyi tranzakciók feldolgozásában és az e tranzakciókban rejlő különféle kockázatokkal szembeni kitettségek kezelésében.

Az Európai Unió pénzügyi piacainak integrációja azt eredményezte, hogy a központi szerződő felek az elsősorban nemzeti igények és piacok kiszolgálóiból nélkülözhetetlen csomópontokká nőttek ki magukat az Európai Unió szélesebb körű pénzügyi piacain. Tekintettel arra, hogy az Európai Unió pénzügyi rendszerét érintő pénzügyi kockázatok jelentős részét klíringtagjaik és azok ügyfelei megbízásából a központi szerződő felek dolgozzák fel és ezek a kockázatok náluk koncentrálnak, elengedhetetlen a központi szerződő felek hatékony szabályozása és hathatós felügyelete, a belföldi és határokon átnyúló szolgáltatások tekintetében egyaránt.

A tőzsdén kívüli származtatott ügyletekről, a központi szerződő felekről és a kereskedési adattárakról szóló 648/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet már előírja, hogy a központi szerződő felek magas szintű prudenciális, szervezeti és üzletviteli normákat kövessenek. Az illetékes hatóságok feladata a központi szerződő felek tevékenységeinek teljes körű felügyelete. A 648/2012/EU rendelet hozzájárult a központi szerződő feleknek és a tágabb pénzügyi piacoknak a központi szerződő felek által feldolgozott és a náluk koncentrálnak kockázatok széles körével szembeni nagyobb rezilienciájához.

Azonban semmilyen szabályrendszer és gyakorlat nem akadályozhatja meg azt, hogy a meglévő erőforrások ne bizonyuljanak nem megfelelőnek valamely központi szerződő félnél felmerülő kockázatok kezelése tekintetében, ideértve egy vagy több klíringtag nemteljesítésének esetét vagy egy vagy több klíringtag nemteljesítésének és egyéb pénzügyi veszteségeknek a kombinációját. Amikor a központi szerződő feleket is beleértve a pénzügyi intézetek súlyos nehézségekkel vagy csődközeli helyzettel szembesülnek, elvben rendes fizetéseképtelenségi eljárás alá kell vonni őket. Ugyanakkor, mivel a vállalatokra vonatkozó rendes fizetéseképtelenségi eljárások nem alkalmasak arra, hogy a pénzügyi stabilitás megőrzése érdekében kielégítő sebességű beavatkozást biztosítsanak, vagy hogy megfelelő mértékben prioritásként kezeljék a központi szerződő fél kritikus funkcióinak fenntartását, a központi szerződő felek vonatkozásában külön szanálási keretrendszert kell létrehozni.

E helyreállítási és szanálási keretrendszer céljai a következők: annak biztosítása, hogy a központi szerződő felek intézkedéseket dolgozzanak ki a pénzügyi stresszhelyzetből való kilábalás érdekében, fizetéseképtelen vagy valószínűsíthetően fizetéseképtelenné váló központi szerződő felek kritikus funkcióinak fenntartása, miközben rendes fizetéseképtelenségi eljárás keretében felszámolásra kerülnek a fennmaradó tevékenységek, valamint a pénzügyi stabilitás megőrzése, elkerülve a pénzügyi rendszerre és annak a reálgazdaság kiszolgálását célzó képességére gyakorolt jelentős káros hatásokat, továbbá a lehető legkisebbre csökkentve a központi szerződő felek fizetéseképtelenségének az adófizetők által viselt költségeit. A helyreállítási és szanálási keretrendszer tovább fokozza majd a központi szerződő felek és a nemzeti hatóságok arra irányuló felkészültségét, hogy enyhíteni tudják a pénzügyi stresszhelyzetet, továbbá lehetővé teszi, hogy a nemzeti hatóságok és az Európai Értékpapírpiaci Hatóság (ESMA) további betekintést kapjanak a központi szerződő feleknek a stresszforogatókönyvekre való felkészülésébe. Emellett arra vonatkozó hatáskörrel ruházza majd fel a nemzeti hatóságokat, hogy felkészüljenek a központi szerződő fél lehetséges szanálására, és összehangolt módon kezeljék a központi szerződő fél helyzetének romlását, hozzájárulva ezzel a pénzügyi piacok zökkenőmentes működéséhez.

III. A TANÁCS ELSŐ OLVASATBAN ELFOGADOTT ÁLLÁSPONTJÁNAK ELEMZÉSE

a) A rendelet hatálya

A Tanács az első olvasatban elfogadott állásponyjában megállapítja a 648/2012/EU rendelettel összhangban engedélyezett központi szerződő felek helyreállítására és szanálására vonatkozó szabályokat és eljárásokat, valamint a harmadik országokkal a központi szerződő felek helyreállítása és szanálása terén kötött megállapodásokra vonatkozó szabályokat.

b) Hatóságok, szanálási kollégiumok és eljárások

Minden tagállam egy vagy több szanálási hatóságot jelöl majd ki, amely(ek) felhatalmazást fog(nak) kapni az e rendeletben meghatározott szanálási eszközök alkalmazására és szanálási hatáskörök gyakorlására. A tagállamok a következőket fogják szanálási hatóságoknak kijelölni: nemzeti központi bankok, illetékes minisztériumok, közigazgatási hatóságok vagy közigazgatási hatáskörökkel felruházott egyéb hatóságok. A szanálási hatóságoknak szaktudással, erőforrásokkal és működési kapacitással kell rendelkezniük ahhoz, hogy a szanálási célok eléréséhez szükséges gyorsasággal és rugalmassággal alkalmazzák a szanálási intézkedéseket és gyakorolhassák hatásköreiket. Megfelelő strukturális szabályokat kell életbe léptetni az e rendelet alapján a szanálási hatóságra ruházott funkciók és az ugyanerre a hatóságra ruházott összes egyéb funkció közötti összeférhetetlenségek elkerülése érdekében. Biztosítani kell különösen a felügyeleti és a szanálási funkciók közötti tényleges működési függetlenséget. Ezek a követelmények nem zárják ki annak lehetőségét, hogy a különböző funkciókat vagy hatóságokat magában foglaló valamely szervezet legmagasabb szintjén összeérjenek a jelentési útvonalak, vagy hogy előre meghatározott feltételek mellett meg lehessen osztani a megfelelő szakértelemmel rendelkező személyzetet. Minden tagállam kijelöl majd továbbá egy minisztériumot, amely betölti azokat a funkciókat, amelyekkel az e rendelet alapján az illetékes minisztériumot ruházzák fel. Annak biztosítása érdekében, hogy az illetékes tagállami minisztériumé legyen az utolsó szó a szanálási hatóság azon döntéseit illetően, amelyek közvetlen költségvetési hatással vagy valószínűsíthetően közvetlen költségvetési hatást kifejtő rendszerszintű következményekkel járnak, a szanálási hatóság köteles megszerezni az illetékes minisztérium jóváhagyását, kivéve, ha a nemzeti jog másként rendelkezik.

A központi szerződő fél szanálási hatósága szanálási kollégiumot hoz létre, és ellátja benne az igazgatási és elnöki teendőket az e rendeletben előírt feladatok végrehajtása, továbbá a szanálási kollégium tagságába tartozó hatóságokkal való együttműködés és koordináció, valamint – adott esetben – a harmadik országbeli illetékes és szanálási hatóságokkal való együttműködés biztosítása céljából. Azon tagállamok hatóságai – többek között a központi szerződő fél klíringtagjai ügyfeleinek az illetékes hatóságai – számára, amelyek pénzügyi stabilitására hatással lehet a központi szerződő fél fizetéseképtelensége, lehetővé kell tenni, hogy részt vegyenek a szanálási kollégiumban az arra vonatkozó értékelésük alapján, hogy a központi szerződő fél szanálása milyen hatással lehetne a tagállamuk pénzügyi stabilitására.

Az ilyen értékelés alapján a szanálási kollégiumban részt vevő tagállami hatóságok szavazati joggal nem rendelkező tagok, és jogosultak arra is, hogy hozzájáruljanak a kollégium ülései napirendjének meghatározásához, különösen azért, hogy maguk is javasolnak napirendi pontokat. Ennek biztosítása érdekében, hogy a szanálási kollégiumok Unió-szerte egységes és összehangolt módon működjenek, az Európai Értékpapírpiazi Hatóság (ESMA) szabályozástechnikai standardtervezeteket fog kidolgozni a szanálási kollégiumok működésére vonatkozó írásos megállapodások és eljárások tartalmának meghatározása érdekében.

Az ESMA a rendelet értelmében az ESMA-ra ruházott döntések előkészítése céljából létrehozza az ESMA szanálási bizottságát, amely a kijelölt szanálási hatóságokból, valamint az 1093/2010/EU rendelet 4. cikke (2) bekezdésének i. és v. pontjában említett, megfigyelőként részt vevő hatóságokból áll. Az ESMA-nak biztosítani kell, hogy az ESMA szanálási bizottsága és az ESMA egyéb funkciói szerkezetileg elkülönüljenek egymástól. A rendelet alkalmazásában az ESMA-nak az európai felügyeleti hatóságok vegyes bizottságának keretében együtt kell működnie az Európai Biztosítás- és Foglalkoztatáinyugdíj-hatósággal (EIOPA) és az Európai Bankhatósággal (EBH).

Alapvető fontosságú, hogy a szanálási hatóságok, az illetékes hatóságok és az ESMA együttműködjenek egymással, és időben átadják egymásnak az e rendelet szerinti feladataik ellátásához szükséges valamennyi információt.

Az illetékes hatóságok, a szanálási hatóságok és az ESMA általi döntéshozatal során figyelembe kell venni a rendeletben meghatározott számos általános elvet, így például a következőket: a lehető legnagyobb mértékben el kell kerülni – és legfeljebb csak végső eszközként lehet igénybe venni – a rendkívüli állami pénzügyi támogatást, meg kell teremteni a központi szerződő fél különböző érdekelt feleinek érdekei közötti egyensúlyt, valamint biztosítani kell a tagállami hatóságokkal szembeni átláthatóságot és a hatóságok bevonását, amennyiben a javasolt döntés vagy intézkedés hatással lehet a pénzügyi stabilitásra vagy a költségvetési forrásokra.

c) A helyreállítás és a szanálás tervezési folyamata

A központi szerződő felek kötelesek lesznek olyan helyreállítási terveket készíteni és naprakészen tartani, amelyek rendelkeznek a meghozandó intézkedésekről nemteljesítési és nemteljesítésen kívüli események, valamint e kettő kombinációinak esetén, pénzügyi stabilitásuk helyreállítása, valamint annak lehetővé tétele érdekében, hogy folytatni tudják a kritikus funkciók ellátását a pénzügyi helyzetük jelentős romlását követően is, vagy ha fennáll a 648/2012/EU rendelet szerinti tőke- és prudenciális követelményeik megsértésének kockázata. A helyreállítási terveknek tartalmazniuk kell egyrészt a központi szerződő fél kockázati profilján alapuló azon mutatók keretrendszerét, amelyekkel azonosíthatók azok a körülmények, amelyek között meg kell tenni a helyreállítási tervben szereplő intézkedéseket, másrészt pedig a mutatók rendszeres nyomon követését célzó megfelelő intézkedéseket. A rendelet egyaránt meghatározza a központi szerződő felek helyreállítási terveinek minimális tartalmát és azokat a követelményeket, amelyeknek a helyreállítási terveknek meg kell felelniük, ideértve azt a követelményt is, hogy a helyreállítási tervekben nem feltételezhető a rendkívüli állami pénzügyi támogatás igénybevétele vagy az abból történő részesedés. A prudens kockázatkezelés megfelelő ösztönzése érdekében a központi szerződő félnek nemteljesítést vagy nemteljesítésen kívüli eseményt követően előfinanszírozott elkülönített saját forrásaiból pótlólagos összeget kell felhasználnia. Ez az összeg nem lehet alacsonyabb a 648/2012/EU rendelet 16. cikke (2) bekezdésének megfelelően kiszámított kockázatalapú tőkekövetelmény 10%-ánál, illetve nem lehet magasabb annak 25%-ánál. Az e követelménynek való megfeleléshez a központi szerződő fél felhasználhatja a tőke azon összegét, amelyet a minimális tőkekövetelményein felül tart annak érdekében, hogy megfeleljen a 648/2012/EU rendelet 16. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott, felhatalmazáson alapuló jogi aktusban említett bejelentési küszöbértéknek. Az ESMA az EBH-val szorosan együttműködve és a KBER-rel folytatott konzultációt követően szabályozástechnikai standardtervezeteket dolgoz majd ki, amelyekben meghatározza az előfinanszírozott elkülönített saját forrásokból felhasználandó pótlólagos összeg kiszámítására és fenntartására vonatkozó módszertant.

A központi szerződő felek kötelesek lesznek helyreállítási terveiket benyújtani az illetékes hatósághoz, amely minden tervet indokolatlan késedelem nélkül továbbítja a 648/2012/EU rendeletben meghatározott felügyeleti kollégiumnak, valamint a szanálási hatóságnak. A szanálási hatóság megvizsgálja a helyreállítási tervet annak megállapítása érdekében, hogy az tartalmaz-e olyan intézkedéseket, amelyek kedvezőtlenül befolyásolhatják a központi szerződő fél szanálhatóságát. Amennyiben ilyen intézkedést azonosít, a szanálási hatóságnak fel kell hívnia erre az illetékes hatóság figyelmét, és ajánlásokat kell tennie az illetékes hatóság részére ezek kezelésének módjára vonatkozóan. Az illetékes hatóság a felügyeleti kollégiummal folytatott koordinációs eljárás keretében és együttes határozat meghozatala céljából felülvizsgálja a helyreállítási tervet és értékeli, hogy az milyen mértékben felel meg a rendeletben meghatározott követelményeknek.

Ha a szavazati joggal rendelkező tagok egyszerű többsége nem ért egyet az illetékes hatóság együttes határozatra irányuló javaslatával, az ügy konkrét kérdések tekintetében az ESMA elé utalható. Az ESMA a felügyeleti kollégiumban lévő valamely illetékes hatóság kérésére segítheti a felügyeleti kollégiumot az együttes határozat meghozatalában.

A központi szerződő fél szanálási hatósága az illetékes hatósággal folytatott konzultációt követően és a szanálási kollégiummal egyeztetve szanálási tervet készít a központi szerződő fél részére. A szanálási tervben rendelkezni kell azokról a szanálási intézkedésekről, amelyeket a szanálási hatóság hozhat, amennyiben a központi szerződő fél megfelel a szanálási feltételeknek. A szanálási tervben továbbá meg kell határozni azokat a körülményeket és különböző forgatókönyveket, amelyek mellett sor kerül a szanálási eszközök alkalmazására és a szanálási hatáskör gyakorlására. A szanálási tervben – különösen különböző forgatókönyvek segítségével – egyértelműen különbséget kell tenni a nemteljesítési események, a nemteljesítésen kívüli események és e kettő kombinációja által okozott fizetésképtelenség, valamint a nemteljesítésen kívüli események különböző típusai között. A szanálási tervben nem feltételezhető az, hogy lehetőség lesz rendkívüli állami pénzügyi támogatás vagy központi banki sürgősségi likviditási támogatás, így például nem szokásos feltételű biztosítékkal, időtartamra és kamatozási feltételekkel nyújtott központi banki likviditási támogatás igénybevételére. A rendelet keretében meghatározásra kerül a szanálási terv minimális tartalma, az ESMA pedig megbízást kap a szanálási terv tartalmát részletesebben meghatározó szabályozástechnikai standardtervezetek kidolgozására.

A központi szerződő felek együttműködnek a szanálási tervek elkészítésében és biztosítják szanálási hatóságuk számára – akár közvetlenül, akár az illetékes hatóságukon keresztül – e tervek elkészítéséhez és végrehajtásához szükséges összes információt. A központi szerződő félnek kellő időben meg kell osztania információit az illetékes hatóságaival annak érdekében, hogy elősegítse a központi szerződő fél kockázati profiljának, valamint a más pénzügyi piaci infrastruktúrákkal, más pénzügyi intézményekkel és általában véve a pénzügyi rendszerrel való összekapcsoltságának az értékelését. Az illetékes hatóságoknak az általuk jelentősnek ítélt információkat továbbítaniuk kell a felügyeleti kollégium részére.

A szanálási hatóságnak továbbítania kell a szanálási kollégium részére a szanálási terv tervezetét, a szanálási kollégiumnak pedig koordinációs eljárás keretében együttes határozatot kell hoznia a szanálási tervről. Ha a szavazati joggal rendelkező tagok egyszerű többsége nem ért egyet a szanálási hatóság együttes határozatra irányuló javaslatával, az ügy az ESMA elé utalható. Az ESMA valamely szanálási hatóság kérésére segítheti a szanálási kollégiumot az együttes határozat meghozatalában.

Az együttes határozat meghozatala esetén, és amennyiben bármely szanálási hatóság vagy illetékes minisztérium úgy véli, hogy a nézetkülönbség tárgya a tagállama költségvetési hatáskörébe ütközik, a központi szerződő fél szanálási hatóságának kezdeményeznie kell a szanálási terv újraértékelését.

A szanálási hatóság – a szanálási kollégiummal egyeztetve, az illetékes hatósággal való konzultációt követően – értékeli a központi szerződő fél szanálhatóságának mértékét. Valamely központi szerződő fél akkor minősül szanálhatónak, ha a szanálási hatóság megítélése szerint megvalósítható és hiteles a rendes fizetéseképtelenségi eljárás keretében történő felszámolása vagy a szanálási eszközök és hatáskörök alkalmazása révén történő szanálása, a kritikus funkciói folytonosságának biztosítása mellett, a rendkívüli állami pénzügyi támogatás igénybevételének teljes kizárásával, valamint a lehető legnagyobb mértékben elkerülve, hogy a szanálás jelentős káros hatással járjon a pénzügyi rendszerre nézve és indokolatlan hátrányt okozzon az érintett érdekelt felek számára. A szanálási hatóságnak a szanálhatóság értékelését a szanálási kollégiummal egyeztetve, a szanálási terv elkészítésével és naprakésszé tételével egyidejűleg kell elvégeznie. A rendelet eljárásokat állapít meg a szanálhatóság akadályainak kezelésére vagy kiküszöbölésére vonatkozóan, valamint külön koordinációs eljárást ír elő a szanálási kollégiummal a szanálhatóság akadályainak kezelése vagy kiküszöbölése érdekében, együttes határozat meghozatala céljából. Ha a szavazati joggal rendelkező tagok egyszerű többsége nem ért egyet a szanálási hatóság együttes határozatra irányuló javaslatával, az ügy az ESMA elé utalható. Az ESMA a központi szerződő fél szanálási hatóságának kérésére is segítheti a szanálási kollégiumot az együttes határozat meghozatalában.

d) Korai beavatkozás

A pénzügyi stabilitás megőrzése érdekében szükséges, hogy az illetékes hatóságok már azt megelőzően tudják orvosolni egy központi szerződő fél pénzügyi és gazdasági helyzetének romlását, hogy a központi szerződő fél olyan pontot érne el, amikor a hatóságoknak már nincs más választásuk, mint a szanálás vagy a központi szerződő fél utasítása helyreállítási intézkedéseinek megváltoztatására, amennyiben ezen intézkedések hátrányosan befolyásolhatják az általános pénzügyi stabilitást. Az illetékes hatóságokat ezért korai beavatkozási hatáskörrel kell felruházni a pénzügyi stabilitásra vagy a különböző érdekelt felek érdekeire gyakorolt azon káros hatások elkerülése vagy minimalizálása érdekében, amelyek a központi szerződő fél bizonyos intézkedéseinek megvalósításából eredhetnek. Az illetékes hatóságokat a tagállamok nemzeti joga vagy a 648/2012/EU rendelet értelmében rájuk ruházott hatáskörökön kívül a korai beavatkozási hatáskörrel is fel kell ruházni.

A korai beavatkozási hatáskörnek ki kell terjednie a saját tőke és a tőkeként kezelt instrumentumok utáni bármely javadalmazás lehető legnagyobb mértékű, nemteljesítés előidézése nélküli korlátozására vagy tiltására. Ki kell terjednie továbbá annak lehetőségére, hogy az illetékes hatóságok korlátozzák, megtiltsák vagy befagyasszák a központi szerződő fél javadalmazási politikájában meghatározott változó javadalmazások, a nem kötelező nyugdíjuttatások és a felső vezetésnek juttatott végkielégítési csomagok kifizetését. A korai beavatkozási hatáskör keretében, továbbá a nemzeti jog vonatkozó rendelkezéseivel összhangban lehetővé kell tenni az illetékes hatóságok számára, hogy ügyvivő vagyonfelügyelőt nevezzenek ki, aki a központi szerződő fél igazgatóságának és felső vezetésének helyébe lép vagy velük ideiglenesen együtt dolgozik.

A rendelet egyedi intézkedéseket is bevezet annak érdekében, hogy kártalanítani lehessen a klíringtagokat, ha egy nemteljesítésen kívüli esemény folytán helyreállítás alatt álló központi szerződő fél alkalmazta a helyreállítási tervében előírt, a teljesítő klíringtagok részére a központi szerződő fél által fizetendő esetleges nyereség értékének csökkentésére irányuló megállapodásokat és intézkedéseket, és ennek eredményeként nem került szanalás alá. Ebben a konkrét esetben a központi szerződő fél illetékes hatósága kötelezheti a központi szerződő felet a klíringtagok veszteségeinek készpénzfizetés útján történő megtérítésére, vagy adott esetben a központi szerződő fél jövőbeli nyereségében részesedést biztosító instrumentumok kibocsátására. A teljesítő klíringtagoknak nyújtott kártalanítás lehetősége a nemteljesítés-kezelési vagy helyreállítási szakasz során szerződésben vállalt veszteségeikre nem alkalmazandó. Annak érdekében, hogy az ilyen klíringtagok ügyfelei ezzel egyenértékű biztosítékkal rendelkezzenek, a rendelet értelmében a teljesítő klíringtagok abban az esetben, ha a többletvesztésüket áthárították ügyfeleikre, kötelesek a központi szerződő féltől kapott kifizetéseket továbbítani ügyfeleiknek, amennyiben a megtérítendő veszteségek ügyfélpozíciókból erednek.

e) Szanálás

Arra az esetre, ha valamely központi szerződő fél teljesíti a szanálási feltételeket, a rendelet értelmében a központi szerződő fél szanálási hatóságának harmonizált szanálási eszközök és hatáskör állnak majd rendelkezésére. Ezek közé tartozik a fizetésektelen központi szerződő fél tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumainak, eszközeinek, jogainak, kötelmeinek vagy kötelezettségeinek egy másik szervezetre, például egy másik központi szerződő félre vagy áthidaló központi szerződő félre történő átruházására vonatkozó hatáskör; a fizetésektelen központi szerződő fél tulajdonviszonyt megtestesítő instrumentumainak leírására vagy bevonására, illetve kötelezettségeinek leírására vagy átalakítására vonatkozó hatáskör; a változó letét leírására vonatkozó hatáskör (ennek nemteljesítésén kívüli események esetében lesz egy felső határa); a harmadik felek központi szerződő féllel szemben fennálló nem teljesített kötelmeinek a központi szerződő fél működési szabályzatában meghatározott érvényesítésére vonatkozó hatáskör (ideértve a helyreállítási készpénzbefizetési felhívásokat) és pozícióelosztások; a maximált szanálási készpénzbefizetési felhívások alkalmazására vonatkozó hatáskör nemteljesítési és nemteljesítésen kívüli események esetében is; a központi szerződő fél szerződéseinek részleges vagy teljes felmondására vonatkozó hatáskör; a vezetés leváltására vonatkozó hatáskör; valamint a követelések kifizetésére vonatkozó átmeneti moratórium elrendelésére vonatkozó hatáskör. A szanálási eszközök gyakorlására a rendeletben meghatározott közös feltételek, célkitűzések és általános elvek vonatkoznak. A központi szerződő félnek, a központi szerződő fél igazgatósága tagjainak és felső vezetőinek a nemzeti polgári jog vagy a büntetőjog alapján felelősségre vonhatónak kell lenniük a központi szerződő fél csődjéért.

Szanálási intézkedések meghozatalakor a központi szerződő fél szanálási hatóságának figyelembe kell vennie és követnie kell a szanálási kollégiumon belül kidolgozott szanálási tervekben előírt intézkedéseket, kivéve ha a szanálási hatóság úgy értékeli, hogy a szanálási célok hatékonyabban megvalósíthatók olyan intézkedések révén, amelyek a szanálási tervekben nem szerepelnek. A szanálási hatóságnak figyelembe kell vennie a döntéshozatal általános elveit, többek között a központi szerződő fél különböző érdekelt feleinek érdekei közötti egyensúly megteremtésének a szükségességét, valamint a tagállami hatóságokkal szembeni átláthatóság biztosításának és a hatóságok bevonásának a szükségességét, amennyiben a javasolt döntés vagy intézkedés hatással lehet a pénzügyi stabilitásra vagy a költségvetési forrásokra. A szanálási hatóságnak mindenekelőtt értesítenie kell a szanálási kollégiumot a tervezett szanálási intézkedésekről, jelezve azt is, hogy azok eltérnek-e a tervben szereplő intézkedésektől.

A szanálás elsődleges céljainak a következőknek kell lenniük: a központi szerződő fél kritikus funkciói folytonosságának biztosítása, az egyéb FMI-kkel fennálló kapcsolatok folytonosságának biztosítása, az Európai Unió, illetve egy vagy több tagállama pénzügyi rendszerére gyakorolt jelentős káros hatások elkerülése, valamint az állami források védelme. A fizetésektelen központi szerződő fél kritikus funkcióit fenn kell tartani – habár adott esetben a vezetőségben végrehajtott változtatásokkal át kell azokat alakítani – a szanálási eszközök alkalmazásán keresztül, és e célból a lehető legnagyobb mértékben magánfinanszírozást kell igénybe venni és kerülni kell a rendkívüli állami pénzügyi támogatás igénybevételét.

Az érintett részvényeseknek, klíringtagoknak és a központi szerződő fél egyéb hitelezőinek nem keletkezhet nagyobb vesztesége, mint amekkora akkor keletkezett volna, ha a szanálási hatóság nem hajtott volna végre szanálási intézkedéseket a központi szerződő fél tekintetében, és ehelyett a központi szerződő fél nemteljesítésre vonatkozó szabályainak (vagy a működési szabályzatában szereplő egyéb szerződéses megállapodásoknak) megfelelően kellett volna teljesíteniük az összes fennálló, még nem teljesített kötelmet, és a központi szerződő felet rendes fizetésektelenségi eljárás keretében felszámolták volna („a hitelezők egyike sem járhat rosszabbul” elv). A „hitelezők egyike sem járhat rosszabbul” elvnek való megfelelés értékelése céljából egyértelmű kötelezettségeket kell megállapítani a központi szerződő fél eszközeinek és kötelezettségeinek értékelésére, valamint annak értékelésére vonatkozóan, hogy milyen elbánásban részesültek volna a részvényesek, klíringtagok és egyéb hitelezők abban az esetben, ha a szanálási hatóság nem hajtott volna végre szanálási intézkedést. A rendelet elismeri, hogy a helyreállítási, illetve szanálási intézkedések közvetve is érinthetik az olyan ügyfeleket és közvetett ügyfeleket, amelyek nem a központi szerződő fél hitelezői, amennyiben a helyreállítás és a szanálás költségei az alkalmazandó szerződéses megállapodások alapján ezekre az ügyfelekre és közvetett ügyfelekre hárultak. Ezért a központi szerződő felek helyreállítására és szanálására vonatkozó forgatókönyveknek az ügyfelekre és a közvetett ügyfelekre gyakorolt hatását ugyanazon szerződéses megállapodások keretében kell kezelni. A rendelet kimondja, hogy ha a szerződéses megállapodások lehetővé teszik a klíringtagok számára a szanálási eszközök alkalmazásából fakadó negatív következmények ügyfeleikre való áthárítását, akkor e szerződéses megállapodásoknak – egyenértékű és arányos alapon – azt a jogot is biztosítaniuk kell az ügyfelek számára, hogy a klíringtagok számára a központi szerződő fél által nyújtott kártalanításból „a hitelezők egyike sem járhat rosszabbul” elv alapján benyújtott térítési igényük nyomán részükre kifizetett összegből olyan mértékig részesüljenek, amilyen mértékben az ügyféli pozíciójuk alapján ilyen kártalanításra jogosultak. E rendelkezések a saját ügyfeleiknek közvetett elszámolási szolgáltatásokat kínáló ügyfelek és közvetett ügyfelek szerződéses megállapodásaira is alkalmazandóak.

Egy központi szerződő fél szanálás alá vonásakor a szanálási hatóságnak végre kell hajtatnia a központi szerződő fél működési szabályzatában meghatározott valamennyi, még nem teljesített szerződéses kötelelem teljesítését, ideértve a még végre nem hajtott helyreállítási intézkedéseket is, kivéve azokban az esetekben, ahol egy másik szanálási hatáskör vagy eszköz alkalmazása megfelelőbb lenne a pénzügyi stabilitásra gyakorolt hátrányos hatások kellő időben történő mérsékléséhez vagy a központi szerződő fél kritikus funkcióinak kellő időben történő biztosításához. Azokban az esetekben, amikor ezek az instrumentumok nem elegendőek, a szanálási hatóságoknak hatáskörrel kell rendelkezniük a fedezetlen, hitelviszonyt megtestesítő instrumentumok és kötelezettségek leírására az alkalmazandó nemzeti fizetéseképtelenségi jog szerint a kielégítési sorrendben elfoglalt helyüknek megfelelően, valamint a veszteségelosztó eszközök alkalmazására olyan mértékben, amely nem veszélyezteti a tágabb értelemben vett pénzügyi stabilitást. A rendelkezésre álló helyreállítási eszközöket és a szanálási eszközöket – különösen a leírási eszközt – a lehető legnagyobb mértékben fel kell használni azt megelőzően vagy azzal együtt, hogy a központi szerződő fél bármilyen állami tőkeinjekcióban vagy azzal egyenértékű, rendkívüli állami pénzügyi támogatásban részesülne. A rendkívüli állami pénzügyi támogatás fizetéseképtelen intézmények szanálása érdekében való felhasználása végső eszközként, korlátozott időtartamban és a vonatkozó állami támogatási rendelkezésekkel összhangban történhet.

A szanálási hatóságoknak emellett biztosítaniuk kell, hogy a központi szerződő fél szanálásának költségei minimálisak maradjanak, és az egyazon csoportba tartozó hitelezők azonos elbánásban részesüljenek. Lehetővé kell tenni a szanálási hatóság számára, hogy a hitelezőkkel szembeni azonos elbánás elvétől eltérő szanálási intézkedést is hozzon, ha az a közérdek szempontjából indokolt a szanálási célok eléréséhez, valamint ha arányos a kezelni kívánt kockázatokkal. Ha a szanálási hatóság ilyen intézkedést alkalmaz, annak során senkit sem különböztethet meg az állampolgársága alapján.

Ha a szanálási eszközöket egy központi szerződő fél kritikus funkcióinak vagy életképes tevékenységeinek egy stabil vállalkozásra – például egy magánszektorbeli vásárlóra vagy áthidaló központi szerződő félre – történő átruházására használták, a központi szerződő fél fennmaradó részét megfelelő időn belül fel kell számolni, figyelembe véve azokat az esetleges igényeket, amelyek a fizetéseképtelen központi szerződő fél által nyújtandó azon szolgáltatások vagy támogatás iránt jelentkeznek, amelyek lehetővé teszik a vásárló vagy az áthidaló központi szerződő fél számára az átvett tevékenységek vagy szolgáltatások folytatásának biztosítását. A vagyoneértékesítési eszköznek lehetővé kell tennie a hatóságok számára, hogy a központi szerződő felet vagy a központi szerződő fél tevékenységeinek egy részét a részvényesek hozzájárulása nélkül is értékesíthessék egy vagy több vásárló részére. A vagyoneértékesítési eszköz alkalmazása során a hatóságoknak rendelkezniük kell arról, hogy a központi szerződő fél vagy a központi szerződő fél egyes részeinek eladására nyílt, átlátható és diszkriminációtól mentes folyamat útján kerüljön sor, melynek során a lehető legmagasabb eladási ár elérésére törekednek. A szanálás alatt álló központi szerződő fél eszközeinek vagy kötelezettségeinek a vagyoneértékesítési eszköz keretében történő átruházásából származó minden nettó bevétel a felszámolási eljárásban megmaradó szervezetet kell, hogy megillessen.

A szanálási keretnek eljárási követelményeket is tartalmaznia kell annak biztosítására, hogy a szanálási intézkedésekről megfelelően értesítsék az érintetteket, és azokat megfelelően nyilvánosságra hozzák. Mivel azonban a szanálási hatóságok és szaktanácsadók által a szanálási eljárás alatt megszerzett információk feltehetően bizalmas jellegűek, a szanálási határozat közzététele előtt megfelelően titkosítani kell azokat.

A nemzeti szanálási hatóságok által hozott szanálási intézkedések gazdasági értékeléseket és széles mérlegelési jogkört követelhetnek meg. Ezért fontos annak biztosítása, hogy a nemzeti szanálási hatóságok által készített gazdasági értékeléseket a nemzeti bíróságok alapként használják fel az érintett válságkezelési intézkedések felülvizsgálatakor, ugyanakkor az értékelések nem akadályozhatják meg a nemzeti bíróságokat annak megvizsgálásában, hogy a szanálási hatóság által felhasznált adatok tényszerűen pontosak, megbízhatók és következetesek-e, hogy az adatok tartalmazzanak-e az összetett helyzet értékeléséhez figyelembe veendő minden lényeges információt, illetve hogy alátámasztják-e a belőlük levont következtetéseket. Ezenfelül tekintettel arra, hogy a szanálási hatóságok határozatainak felfüggesztése gátolhatja a kritikus funkciók folytatólagos biztosítását, rendelkezni kell arról, hogy a felülvizsgálat iránti kérelem benyújtása ne vonja maga után a megtámadott határozat joghatásának automatikus felfüggesztését, és a szanálási hatóság határozata azonnal végrehajtható legyen. A joghatósági összeütközések elkerülése és az eredményes szanálás érdekében rendes fizetésektelenségi eljárás addig nem indítható vagy folytatható a fizetésektelen központi szerződő féllel szemben, amíg a szanálási hatóság a szanálási hatásköreit gyakorolja, vagy a szanálási eszközöket alkalmazza, kivéve ha az eljárást a szanálási hatóság kezdeményezésére vagy annak beleegyezésével indítják, illetve folytatják.

f) Kapcsolatok harmadik országokkal

Az európai uniós központi szerződő felek harmadik országokban található klíringtagoknak és ügyfeleknek is nyújtanak szolgáltatásokat, harmadik országbeli központi szerződő felek pedig az Európai Unióban található klíringtagoknak és ügyfeleknek is nyújtanak szolgáltatásokat. A nemzetközi szinten aktív központi szerződő felek eredményes szanálásához szükség van a tagállamok és a harmadik országok hatóságai közötti együttműködésre. E célból az ESMA-nak iránymutatást kell adnia a harmadik országok hatóságaival megkötendő együttműködési megállapodások vonatkozó tartalmát illetően.

Ezeknek az együttműködési megállapodásoknak biztosítaniuk kell a nemzetközi szinten aktív központi szerződő felekkel kapcsolatos hatékony tervezést, döntéshozatalt és koordinációt. A nemzeti szanálási hatóságoknak az e rendeletben szereplő bizonyos körülmények között el kell ismerniük és végre kell hajtaniuk a harmadik országbeli szanálási eljárásokat. Az együttműködésnek ki kell terjednie az uniós vagy harmadik országbeli központi szerződő felek leányvállalataira és azok klíringtagjaira, valamint ügyfeleire.

g) Közigazgatási intézkedések és szankciók

A rendelet megsértése miatti közigazgatási szankciók valamennyi tagállamban való következetes alkalmazásának garantálása érdekében a rendelet meghatározza azokat a legfontosabb közigazgatási szankciókat és egyéb közigazgatási intézkedéseket, amelyeknek a szanálási hatóságok és az illetékes hatóságok rendelkezésére kell állniuk, továbbá elő kell írni, hogy a hatóságoknak rendelkezniük kell az arra vonatkozó hatáskörrel, hogy az említett közigazgatási szankciókat és egyéb közigazgatási intézkedéseket minden, jogsértésért felelősnek tekinthető – akár jogi, akár természetes – személlyel szemben érvényesíthessék, valamint meg kell határozni az említett közigazgatási szankciók és egyéb közigazgatási intézkedések mértékének és típusának megállapításához alkalmazandó legfőbb kritériumokat és a közigazgatási bírságok mértékét. A közigazgatási szankciók és egyéb közigazgatási intézkedések meghatározásakor figyelembe kell venni az olyan tényezőket, mint a jogsértésből eredő, megállapított pénzügyi előny, a jogsértés súlyossága és időtartama, az esetleges súlyosbító vagy enyhítő körülmények, valamint annak szükségessége, hogy a közigazgatási bírságok visszatartó erővel bírjanak. A szankciók mértéke adott esetben csökkenthető a szanálási hatósággal vagy az illetékes hatósággal való együttműködésre tekintettel.

h) Az 1095/2010/EU rendelet módosítása

Az 1095/2010/EU rendelet módosításának köszönhetően a „hatáskörrel rendelkező hatóságok” fogalom meghatározásába bekerültek a központi szerződő felek szanálási hatóságai, emellett az is lehetővé válik, hogy az ESMA felügyeleti tanácsának egy tagjához adott esetben a tagállama szanálási hatóságának egy képviselője is csatlakozzon.

i) A 648/2012/EU rendelet és az (EU) 2015/2365 rendelet módosítása

A 648/2012/EU rendelet módosításai értelmében a Bizottság felfüggesztheti az elszámolási kötelezettséget a szanálás alatt álló központi szerződő fél szanálási hatóságának vagy illetékes hatóságának kérését követően, ezen hatóságok kezdeményezésére vagy a szanálás alatt álló központi szerződő fél egy klíringtagjának felügyeletéért felelős valamely illetékes hatóság kérésére és az ESMA nem kötelező érvényű véleményét követően. Az elszámolási kötelezettség felfüggesztésére vonatkozó határozatot kizárólag abban az esetben lehet elfogadni, ha az a pénzügyi stabilitás és piaci bizalom megőrzése érdekében szükséges. A felfüggesztésnek átmeneti jellegűnek kell lennie, de lehetőséget kell biztosítani a meghosszabbítására. A Pénzügyi Stabilitási Tanács referencia-kamatlábra vonatkozó reformjának helyes végrehajtása érdekében úgy kellett módosítani a 648/2012/EU rendeletet, hogy egyértelművé váljon a piaci résztvevők számára, hogy azokra az ügyletekre, amelyeket azt megelőzően hoztak létre vagy újítottak meg, hogy megkezdődött az elszámolási vagy letéti követelményeknek a referencia-kamatláb alapjául szolgáló tőzsdén kívüli származtatott ügyletekre (a továbbiakban: elődügyletek) való alkalmazása, nem kell alkalmazni az említett követelményeket, amennyiben azok megújítására kizárólag a referencia-kamatlábra vonatkozó reform végrehajtása vagy a végrehajtására való felkészülés céljából került sor.

A 648/2012/EU rendelet 24a. cikke (7) bekezdése b) pontjának módosítása következtében biztosítva lesz, hogy a központi szerződő felek kedvezőtlen piaci fejleményekkel szembeni rezilienciájának az Európai Unió egészére kiterjedő értékelései – ahol lehet – figyelembe vegyék a központi szerződő felek helyreállítására és szanálására vonatkozó rendelkezéseknek az Európai Unió pénzügyi stabilitására gyakorolt összesített hatását. Hasonlóképpen, a központi szerződő felek 648/2012/EU rendelet 28. cikke szerinti kockázatkezelési bizottságai nagyobb szerepet kaptak annak érdekében, hogy jobban ösztönözzék a központi szerződő feleket a kockázatainak prudens kezelésére és rezilienciájának javítására. További módosításokra került sor annak biztosítása érdekében, hogy a központi szerződő felek tájékoztassák az illetékes hatóságot, amennyiben bármely klíringtagjuk kockázati profilja jelentősen kedvezőtlenül alakul, valamint annak érdekében, hogy nagyobb legyen az átláthatóság a központi szerződő fél klíringtagjai és ügyfeleik számára olyan esetekben, ha a központi szerződő fél működési szabályzatában meghatározott nemteljesítés-kezelési eljárások és veszteség-, illetve pozícióelosztási megállapodások alkalmazásából fakadóan esetleges veszteségek vagy egyéb költségek merülnek fel.

A prudens kockázatkezelés ösztönzőinek további megerősítése érdekében nemteljesítésen kívüli jelentős esemény bekövetkeztekor az illetékes hatóság előírhatja a központi szerződő félnek, hogy ne fizessen osztalékot, ne vásároljon vissza törzsrészcévényeket, illetve ne keletkeztessen kötelezettséget változó javadalmazás, nem kötelező nyugdíjjuttatások vagy a felsővezetésnek juttatandó végkielégítési csomagok kifizetésére.

Végezetül, a központi szerződő felek szanálási hatóságainak hozzáférést kell biztosítani a kereskedési adattárakban elérhető összes szükséges információhoz is. Ezért a 648/2012/EU rendelet és az (EU) 2365/2015 európai parlamenti és tanácsi rendelet is ennek megfelelően módosult.

j) A 2002/47/EK irányelv, az (EU) 2017/1132 irányelv, a 2004/25/EK irányelv, a 2007/36/EK irányelv, a 2014/59/EU irányelv és a 806/2014/EU rendelet módosításai

A központi szerződő felek szanálásának eredményes végrehajtása érdekében biztosítani kell, hogy a 2002/47/EK irányelvben előírt védintézkedéseket ne alkalmazzák a pénzügyi biztosítékról szóló megállapodások érvényesítésének vagy az értékpapírokból álló pénzügyi biztosítékról szóló megállapodások hatályának a korlátozására, illetve az e rendelet értelmében előírt pozíciólezáró nettósítási rendelkezésekre vagy egymással szembeni elszámolásra vonatkozó rendelkezésekre.

Az (EU) 2017/1132, a 2004/25/EK és a 2007/36/EK irányelv szabályokat tartalmaz az említett irányelvek hatálya alá tartozó központi szerződő felek részvényeseinek és hitelezőinek védelmére vonatkozóan. Azokban a helyzetekben, amelyekben e rendelet értelmében a szanálási hatóságok gyors intézkedésére van szükség, az említett szabályok hátráltathatják a hatékony szanálási intézkedéseket, valamint a szanálási eszközök és hatáskörök szanálási hatóságok általi hatékony alkalmazását. Ezért a 2014/59/EU irányelv szerinti eltéréseket ki kell terjeszteni az e rendelettel összhangban hozott intézkedésekre is.

Az egymást átfedő követelmények elkerülése érdekében a 2014/59/EU irányelv és a 806/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet úgy módosult, hogy a hatályuk alól ki legyenek zárva azok a szervezetek, amelyek a 648/2012/EU rendelet alapján is engedélyezettek.

k) A 600/2014/EU rendelet módosítása

A 600/2014/EU rendelet 54. cikkének (2) bekezdése átmeneti időszakról rendelkezett, amely alatt az említett rendelet 35., illetve 36. cikke nem alkalmazandó azon központi szerződő felek vagy kereskedési helyszínek esetében, amelyek kérelmezték az illetékes hatóságuktól, hogy az engedélyezze számukra, hogy ezen átmeneti rendelkezésekhez folyamodjanak a tőzsdén kereskedett származtatott termékek tekintetében. Az az átmeneti időszak, amely alatt a nemzeti illetékes hatóságok mentesítést adhattak egy központi szerződő félnek vagy kereskedési helyszíneknek, 2020. július 3-án lejárt. A Covid19-válság következményeképp a rendelet egy évvel, 2021. július 3-ig elhalasztja a tőzsdén kereskedett származtatott termékekkel kapcsolatos kereskedési és elszámolási szolgáltatásokat nyújtó kereskedési helyszínekre és központi szerződő felekre vonatkozó nyílt hozzáférési rendszer alkalmazásának kezdőnapját.

IV. ÖSSZEGRZÉS

A Tanács első olvasatban elfogadott álláspontja tükrözi a Tanács és az Európai Parlament közötti tárgyalások során – a Bizottság támogatásával – kialakított kompromisszumot.

A Tanács szerint az első olvasatban elfogadott álláspontja kiegyensúlyozott csomagot képez, és amennyiben az Európai Parlament is jóváhagyja az első olvasati álláspontját, a központi szerződő felek helyreállításáról és szanálásáról szóló rendelet biztosítani fogja, hogy az európai uniós központi szerződő felek és nemzeti hatóságok egyaránt rendelkezzenek az ahhoz szükséges eszközökkel, hogy határozottan fellépjenek, ha egy központi szerződő fél súlyos nehézségekkel vagy fizetéseképtelenséggel szembesül, továbbá hozzájárul majd a tőkepiaci unió létrehozásához.